

De betekenis van Israël voor de volken

<https://hdl.handle.net/1874/234310>

De BETEKENIS

van

Israël

VOOR

De Volken.

door

DR J. H. GUNNING

HOOGLEERAAR

te

Leiden.

EAZ
699

ISDRUK VAN J. GROEN TE MONNIKENDAM.

mm 10725

Ex 699

572 699

De BETEKENIS

van

Israël

2

VOOR

De Volken.

door

DR J. H. GUNNING

HOOGLEERAAR

te

Leiden.

BIBLIOTHEEK DER
RIKSUNIVERSITEIT
UTRECHT

En zoo eenige der takken afgebraken zijn, en gij een wilde olijfboom zijnde in DERZELVER zijt ingeént, en des wortels en der vettigheid des olij-booms mededeelachtig zijt geworden, zoo roem niet tegen de takken; en indien gij daartegen roemt, gij draagt den wortel niet, maar de wortel u.

ROM 11 VS 17:18.

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

1086 3250

trekkingen gekend, maar als eene afzonderlijke vereeniging die als zoodanig tegen den Staat overstond. Het maatschappelyk en het geestelyk leven, in Israëel profetisch vereenigd, werd tot twee afzonderlyke terreinen. De profetische wereldbeschouwing, gelijk zij in Christus haar hoogtepunt bereikt, werd vergeten. De oude profetie gold in de Gemeente weldra slechts als voorspelling van den Messias, die ook uitgekozen was, in plaats van dat men van de oude Profeten geleerd had hoe de Staat een Godsstaat moest zijn. Zeer onvolkomen werd dit in Augustinus' beroemd geschrift over „den Staat Gods“ aldus bepaald, dat de Kerk is de hemelsche gemeenschap, de Staat de aardsche, die slechts de roeping heeft, der Kerk tot beschermers, tot werktuig te dienen.

Met Augustinus breekt zich de roomsche beschouwing baan. Namelyk de Kerk hield op, de geheele geschiedenis en de gansche historie ISRAËLIETISCH te beschouwen, gelijk zij had moeten doen. ISRAËLIETISCH, dat zou, zooals wij in het voorgaande zagen, geweest zijn echt rationaal acht naar den waren, in zijn kern opgevatten aard van elk volk. In stede daarvan plaatste zich nu elke nationaliteit veelteer vijandig tegenover Israël. De heerlyke beschouwing van Paulus, zijn vasthouden aan Israëls beteekenis en toekomst, gelijk vooral het 11e hoofdstuk van den brief aan de Romeinen het ons toont, werd geheel vergeten. In plaats van aan Israël op deze wijze vast te houden, hebben de Christelyke volken zich door het gezicht van het verwoest en verstrooid Israël laten bevangen en Israël verzaakt, miskent, zelf vervolgd. Deze richting der geesten heeft zich voltooid en belichaamd in het stellen van een ander middelpunt dan Jeruzalem, name-lyk van Rome. De volken gevoelden een middelpunt ter onderlinge vereeniging noodig te hebben. Dit gevoel was volkomen juist en menschelyk waar. Doch daar men het ware, van God gestelde middelpunt, het Koninkrijk Gods, zooals het in 's Heeren Toe-

komst zichtbaar zou worden, vergat, kwam nu Rome op. Rome begon nu te heerschen, naar zijn alouden aard, met wereldsche macht. Het Rooms-katholicisme is niets anders dan het Christendom van uit Rome gezien en ontwikkeld. De keizerlijke macht gaf stervende den scepter aan Rome, 's bisschop over. De wereldsche macht en wetgeving, Rome 's twee oude wapenen, vestigden nu eene wereldsch—geestelijke heerschappij, een valsch profetendom van den eersten aard. De Christelijke kerk aanvaardde de voorwaarde, door haar Hoofd in de woestijn, als verzoeking om den Vorst dezer wereld te eeren, beslist teruggevoeren, en ontving dan nu ook tot loon heerschappij over de Koninkrijken dezer wereld, haar op dezen berg der verzoeking getoond.

De Hervorming kwam en verstoorde voor haar door deze ongoddelijke macht van Rome, deze wereldsche heerschappij der Kerk. Maar om het volle bedrog van Rome te doen in het oog springen, zou de hervorming de heerlijkheid van Jeruzalem als het ware middelpunt der Toekomst en daarin regulatief voor het heden, hebben moeten in het licht stellen. Zij had moeten zeggen: de Kerk van Christus is ééne, en heeft haar middelpunt niet te Rome, maar ook niet in eene nieuwe kerkvorming die wij nu maken, neen, in het Koninkrijk der Toekomst. Niet in het oude, door de heidenen vertredene, maar in het nieuwe Jeruzalem, wanneer de Heer in Zijne Toekomst den Godsstaat zal herstellen. Herstellen, niet door Jeruzalem als stad in Judea weder op te bouwen [al zal dit misschien ook daarbij geschieden], maar door Israël

in zijn Messias te doen gelooven en het alzoo zijn ware bestemming eindelijk te doen vinden en bereiken.

Zoo had de Hervorming moeten spreken, maar het is niet geschied. Dit is geenszins de schuld der Hervormers, maar die van den geheelen toestand. De protestanten werden uitgedreven, en moesten in nood uitzien naar huisvesting, naar vervulling van de eerste behoeften om het bestaan te handhaven. Zoo bleef de ontwikkeling der Kerk afgetrokken geestelijk, bovenal daarop bedacht om de vleeschelijkheid van Rome tot elken prijs te vermijden, waarbij men dan tot aanvulling de wereldlijke Overheid tot steun moest aannemen. Want verkeerde geestelijkheid roept altoos een verkeerde stoffelijkheid als aanvulling harer eenzijdigheid tot aanzijn. Toen nu na eenigen tijd de eerste geestdrift der Hervorming begon te verflauwen, vergat men het bloot voorloopig karakter dezer geestelijke beweging. In plaats van hoopvol en ernstig vooruit te zien, begonnen de kerken der Hervorming achteruit te zien, en zich aan haar eigen begin en uitgangspunt te hechten. Men zocht er nu heil in, de, BELIJDENIS, waarmee die kerken het eerst in het leven waren getreden, vast te grijpen. Hoe heerlijk die belijdenissen ook mogen zijn, deze weg is toch vleeschelijk. Dit blijkt vooral dááruit, dat met zulk eene confessioneele beweging altijd de arm des vleesches de politiek, gemoeid is. De belijdeniskerk onzer gereformeerde Vaders, hoe uitnemend ook, heeft zich wegens die vermenging met de staatkunde slechts anderhalve eeuw kunnen staande houden.

De revolutie, komende, vond haar reeds verstorven en gebruikte de doode vormen der kerk tot verbreiding harer eigen beginsels. Hiernit is ook grootendeels te verklaren dat de protestantsche kerk zich niet veel verder heeft uitgebreid dan zij reeds spoedig na haar eerste begin was. Zij liet tegenover Rome na, te wijzen op een hoogere eenheid der kerk dan Rome geven kan, en op een zuiverder Koninkrijk dan de pauselijke Curie. Zoo heeft zij een wettige behoefte, voor welke Rome althans een schijnbevrediging had, onvervuld gelaten en de roomschen niet door een hooger goed dan wat zij reeds meenen te bezitten, tot jaloerschheid verwekt.

Op dat hooger Goed hebben wij dus te wijzen, en onze roomsche, maar niet minder onze protestantsche, broeders op Israël in zijn beteekenis voor de volken, ook in de Toekomst te wijzen. Wat deze laatsten betreft, terecht hebben de evangelische belijdenisschriften de anabaptistische denkbeelden van een duizendjarig Rijk, dat in de tegenwoordige bedeeeling, aan haar einde, vóór de wederkomst van Christus door Christenen met nog niet verheerlijkt lichaam zou gevormd worden, als Joodsche droomerijen verworpen. Deze hebben veel overeenkomst met de aardschgezindheid der roomsche voorstellingen van de pauselijke macht.

Even verkeerd is het modern chiliasme, d. i. de droom van hen die, onafhankelijk van het Evangelie, een toekomstig Vrederijk op grond van den voortgang van beschaving en algemeene ontwikkeling der menschheid verwachten. De eerste dezer beide verwachtingen is eene Joodsche, de tweede eene heidensche verkeerung der christelijk hope. Wij voor ons verkondigen het ware Chiliasme, het bijbelsch duizendjarig Rijk. Wat verstaan wij daaronder? De hope op eene overwinning van het Evangelie, die zich in de aardse geschiedenis voltrekt, waarbij door Goddelijke tussenkomst het koninkrijk van den Antichristus, dat ook zijn voortgang in de geschiedenis hebben moet, wordt vernie-

tigd, en de persoonlijke heerschappij van den Messias Israëls, Koning Israëls, Hoofd der Gemeente, begint. Wij verwerpen ter linkerzijde de gedachte van een eindeloos voortgaanden strijd van beginselen en geesten zonder resultaat als manichèisme, en ter rechterzijde de gedachte van eene eindelijke overwinning van het goede zonder bepaalde wonderbare tusschenkomst van God en Zijn Gezalfde als pelagianisme.

Met dit woord „WONDERBARE tusschenkomst Gods,” keeren wij ten slotte tot het uitgangspunt onzer rede terug. Wij zagen dat Israël geroepen is, in zijn eigen geschiedenis, bepaaldelijk in haar middelpunt Jezus Christus, de ware Menschheid als openbaring Gods te toonen. De ware menschheid. Hare verschijning in Christus én bij Zijne eerste komst in het vleesch én bij Zijne tweede komst, Zijne Toekomst die wij verwachten, is wonderbaar doch is herstelling der WARE menschheid, en dus als zoodanig niét bovennatuurlijk maar in de volle beteekenis des woords natuurlijk. Immers wat wij natuurlijk noemen, is niet natuurlijk maar beneden—natuurlijk, een gevallen, onnatuurlijk geworden toestand. En Christus, God in het vleesch geopenbaard, komt om in Zich Zelfen de ware natuurlijkheid weder te herstellen.

Men meene toch niet dat het hier een strijd over WOORDEN geldt. O neen, het geldt een zeer dierbaar belang, namelijk de éénheid Gods met zichzelf. De meeste geloovigen verdeelen de werkzaamheid Gods in twee uitingen. Eerste de NATUURLIJKE, in de gewone werking der natuurwetten, den toestand waarin wij met de geheele wereld doorgaans verkeereren, en dan de tweede, doorgaans BOVENNATUURLIJK genoemd, de werking der wonderen, der buitengewone tusschenkomsten Gods in de geschiedenis. Maar op een God van wien ik niet recht weet hoe Hij telkens werken zal bovennatuurlijk of natuurlijk, kunnen wij ons vertrouwen niet recht vestigen. Hij is niet alleen onbegrijpe-

lijk, boven onze bevatting verheven—wat de oneindige God toch wel altoos zal zijn—maar ook onberekenbaar, ja met Zich Zelfen in tweestrijd, Doch zulk een God leert ons ook de heilige Schrift, leert ons de geschiedenis Israël niet. God is, naar de Schrift en naar Zijne leidingen met Israël, ten allen tijde de God des wonders. Want deze wereld, die wij de natuurlijke noemen, is een bovennatuurlijke, een GEVALLEN wereld. Gods wonderbare ontferming en genade nu brengt de natuurlijke, de waarachtig natuurlijke wereld, ons terug. De beteekenis van Israël voor de volken der wereld is, in zijn eigen geschiedenis dit te toonen. Israëls geschiedenis is de HEILIGE gescheidenis, niet om van die der andere volken, alsof die onheilig moesten zijn, afgezonderd te blijven, maar opdat de gansche wereld-geschiedenis, door Israëls invloed en bezieling, heilig worde.

Helaas! dit is niet geschied. Het ongeloovig gebleven Israël is zonder twijfel in menig opzicht, b. v. in sommige tijden voor de wetenschap, niet zonder zegen voor de volken geweest. Maar over het geheel heeft het in de geschiedenis, in plaats van den volken tot heil te zijn, integendeel zijn voordeel gezocht uit de kwijning des geestelijken levens in de Christenheid, die aan de Joden gelegenheid bood om zich maatschappelijk op te heffen en zich geldelijk te verrijken.

De Jood lost, naar den aard zijner eigene, thans los staande nationaliteit, die der andere volken op. Hij ontbindt de nationaliteiten met welke hij in aanraking is: hij is een kritisch, tot ontbinding nopens, bestanddeel van gisting en woeling in het lichaam der volken. Zijn deïstisch ongeloof is, als het geloof der christelijke volken verflauwd en krachteloos geworden is, de geestrichting die er uitteraard toe aangewezen is, om met deze verflauwing haar voordeel te doen. Zijn aard [en niet, gelijk hij voorgeeft, de noodzakelijkheid] dringt den Jood tot den handel. Van den wereldhandel zich meester makende, verzamelt hij onmetelijke

schatten en maakte daardoor de vorsten en regeeringen van zich afhankelijk. De beide voornaamste Joodsche leiders der socialisten hebben de vraag omtrent het Socialisme zeer geschikt weten te doen voorkomen als eene kwestie tusschen arbeidgevers en arbeiders, tusschen fabrikanten en hunne onderhoorigen. Doch daar ligt de kwestie wel in hare meest zichtbare verschijning, ja, doch niet in haren diepsten grond. Die grond is de STAATSSCHULD met haar gevolg, de handel in de papieren die deze schuld vertegenwoordigen, de effecten. Sedert het geld van middel tot den handel, gelijk zijn eigenlijke bestemming is, zelf tot handelswaar werd, is de afstand tusschen bezittenden en bezitloozen op schrikbarende wijze toegenomen. Deze staatsschulden maken hooge belastingen noodig, En deze toestand drukt den arme, den maatschappelijk geringe, door den samenhang waarin alles tot elkander staat, en veroorzaakt zoo de algemeene ellende. Maar deze staatsschulden zelve zijn voor een groot deel in handen der Joden, die er hun voordeel mede doen, En nu, nog eens, dat de Joden met de bestaande toestanden hun voordeel doen en ze dus ook bevorderen, is niet hun in de eerste plaats kwalijk te nemen. Het is in laatste beroep de schuld der Christenheid die door het noodzakelijk te maken dat de Jood geëmancipeerd werd, hem deze groote macht door hare eigene verzwakking in het geloof heeft moeten in handen geven.

Welke leering heeft dan voor ons het beschouwen van de beteekenis van Israël voor de volken? Ondanks emancipatie blijft Israël een afzonderlijk volk, en wii en moet dat blijven. Zoo moeten dan de regeeringen dat volk binnen de grenzen houden die voor elke andere natie billijk zijn, en geene overheersching van de Joden over de andere bestanddeelen der maatschappij gedoogen. Maar de diepste grond hier, werkelijk bestaande, overheersching ligt in de ontrouw der christelijke volken aan hun eigen geloof. De beteekenis van Israël voor de volken, aldus verklaard, moet deze vol-

ken tot BOETE ROEPEN. Dan kunnen ook de heilsbeloften des Heeren, die op het Einde, op Zijne Wederkomst zien, vervuld worden. En van het bekeerd en geheiligd Israël zal dan weder kunnen gelden dat het waarlijk het middelpunt der volken is, de „wortel„ die niet gedragen wordt maar zelf de andere volken „draagt.

Rom 11 vs 18.

